
Beslut i fråga om oredlighet i forskning

Beslut

Nämnden för prövning av oredlighet i forskning (nedan nämnden) beslutar att [REDACTED] inte gjort sig skyldig till oredlighet i forskning.

Bakgrund

Den 9 mars 2021 överlämnade Uppsala universitet ett ärende om oredlighet i forskning till nämnden. Överlämnandet har skett i enlighet med 6 § i lagen (2019:504) om ansvar för god forskningssed och prövning av oredlighet i forskning. Överlämnandet avser misstankar riktade mot [REDACTED], tidigare student på masternivå vid Konstvetenskapliga institutionen, Campus Gotland, Uppsala universitet. Misstankarna avser plagiering i masteruppsatsen [REDACTED] Slag Blocks – The Rudimentary History of a Forgotten Building Material. Masteruppsatsen är godkänd och har publicerats på ResearchGate men har återkallats. Det är boken Gunnarsson, AM, Slaggsten och Slagghus – unika kulturskatter, som misstänks ha blivit plagierad.

Den anmälda har yttrat sig till Uppsala universitet. Han bestrider att han gjort sig skyldig till oredlighet i forskning. Han anför dels att uppsatsen inte är klar utan fortfarande revideras, dels att han har refererat till Gunnarssons bok löpande i uppsatsen och att han där även framhåller dess värde.

Motivering av beslut

Rättslig reglering

Nämnden ska pröva frågor om oredlighet i forskning enligt lagen (2019:504) om ansvar för god forskningssed och prövning av oredlighet i forskning (nedan lagen). Lagens tillämpningsområde anges i 3 §. Enligt bestämmelsen omfattar lagen forskning som utförs av vissa angivna utförare. Definitionen av oredlighet i forskning är enligt 2 § ”en allvarlig avvikelse från god forskningssed i form av fabricering, förfalskning eller plagiering som begås med uppsåt eller av grov oaktsamhet vid planering, genomförande eller rapportering av forskning”.

Forskning

Vad som avses med forskning är inte definierat i lagen. I förarbetena anges att nämnden med vägledning av de olika definitioner av forskning som finns och bedömningar i andra förarbeten får ta ställning till om ett ärende gäller forskning enligt den nya lagen.¹ I lagen (2003:460) om etikprövning av forskning som avser människor (etikprövningslagen) finns en definition av forskning som bygger på den så kallade Frascatimanualen från OECD. I 2 § etikprövningslagen anges att med forskning enligt den lagen avses

”vetenskapligt experimentellt eller teoretiskt arbete eller vetenskapliga studier genom observation, om arbetet eller studierna görs för att hämta in ny kunskap, och utvecklingsarbete på vetenskaplig grund, dock inte sådant arbete eller sådana studier som utförs endast inom ramen för högskoleutbildning på grundnivå eller på avancerad nivå”.

I förarbeten till högskolelagen (1992:1434) ges en annan definition, även den baserad på Frascatimanualen.² Den lyder

”Med grundforskning avses ett systematiskt och metodiskt sökande efter ny kunskap och nya idéer utan någon bestämd tillämpning i sikte. Grundforskning syftar till att ge bidrag till den vetenskapliga kunskapsmassan inom ett visst område. Med tillämpad forskning avses ett systematiskt och metodiskt sökande efter kunskap med en bestämd tillämpning i sikte. Med utvecklingsarbete avses ett idérikt och systematiskt utnyttjande av vetenskaplig och annan kunskap för att åstadkomma nya produkter, nya processer, nya system eller väsentliga förbättringar av nu existerande sådana.”³

Inte heller ”forskare” är definierat i lagen. I förarbetena till lagen uttalas dock att som forskare räknas ”personer som genomgår eller har genomgått forskarutbildning och som deltar i forskning. Övriga personer som deltar i forskningsverksamhet, t.ex. studenter på grundnivå eller avancerad nivå samt teknisk och administrativ personal, bör inte räknas som forskare”.⁴

Masterstudenter och andra studenter omfattas av särskilda bestämmelser om disciplinära åtgärder i 10 kap. högskoleförordningen (1993:100).

Mot bakgrund av beskrivningen av forskning och forskare i lag och förarbeten som angivits ovan, gör nämnden den samlade bedömningen att arbete eller sådana studier som utförs endast inom ramen för högskoleutbildning på grundnivå eller på avancerad nivå inte omfattas av lagen.

¹ Prop. 2018/19:58, s. 40.

² Prop. 1992/93:1, s. 30.

³ Prop. 1992/93:1, s. 30.

⁴ Prop. 2018/19:58, s. 32-33.

Nämnden gör därför bedömningen att [REDACTED] masteruppsats inte utgör forskning. Han har därmed inte gjort sig skyldig till oredlighet i forskning.

Nämnden har fattat beslut i detta ärende efter föredragning av kanslichefen Karin Nylén.

Thomas Bull
Ordförande

Karin Nylén
Kanslichef